

Temat: Różne postawy człowieka w systemie totalitarnym.

Opracowanie: Joanna Dłuska i Agnieszka Kawka

Etap edukacyjny: liceum

Przedmiot: zajęcia specjalistyczne - kinoterapia dla młodzieży słabo widzącej i niewidomej

Czas: 2 jednostki lekcyjne + projekcja filmu z audiodeskrypcją

Cele ogólne:

- Zapoznanie uczniów z filmem „Człowiek z marmuru” i sylwetką jego twórcy;
- Uporządkowanie wiedzy ucznia na temat sytuacji politycznej, historycznej i społecznej lat 50-70 w PRL;
- Przedstawienie charakterystycznych cech nowomowy i innych zjawisk socrealizmu (architektura, sztuka użytkowa, rzeźba, plakat, utwory muzyczne itp.);
- Wprowadzenie pojęć: konformizm i nonokonformizm;

Cele szczegółowe:

- uczeń kształci kompetencje komunikacyjne w zakresie odbioru i tworzenia różnych komunikatów ;
- uczeń świadomie i krytycznie odbiera dzieło filmowe, kształci i utrzuca umiejętność przystosowania elementów świata przedstawionego w sztuce do rzeczywistości (asocjacyjność);
- uczeń samodzielnie poszukuje wartości w przedstawionych dziedzinach kultury;
- uczeń stosuje techniki komunikowania i odpowiednio je dobiera, a także kształci umiejętność stosowania ich w „teatrze życia codziennego”;

Metody pracy: praca metodą stacji z wykorzystaniem pracy w grupach, karty pracy, wykładu, burzy mózgów, dramy.

Środki dydaktyczne: zdjęcia Nowej Huty, makieta typowego budynku, rzeźba, plakat, nagrania muzyczne (piosenki z omawianego okresu oraz tekst przemówienia Wiesława Gomułki), film, karty pracy, wybór tekstów do pracy w grupach, rzutnik multimedialny

Przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie do tematu, przedstawienie kontekstu historycznego, politycznego i społecznego z wykorzystaniem zdjęć i materiałów audio:
 - a. zdjęcia Nowej Huty, makieta;
 - b. rzeźba przedstawiająca Lenina;
 - c. plakaty z lat 50tych XX wieku;
 - d. nagranie piosenki „Do roboty”;
 - e. wypełnienie karty pracy.
2. Stacja I
- poszukiwanie, porządkowanie i przedstawienie informacji o Andrzeju Wajdzie pochodzących z różnych źródeł, w tym ze strony internetowej Filmoteki Szkolnej (patrz bibliografia)
3. Stacja II
 - a. wysłuchanie fragmentu przemówienia Wiesława Gomułki
 - b. omówienie głównych cech nowomowy

- c. wypełnienie karty pracy.
- d. Tworzenie tekstu w nowomowie – apel do uczniów szkoły o wzięcie udziału w pracach społecznych np. zbieranie stonki, sadzenie lasu, udział w wykopkach

4. Obejrzenie filmu „Człowiek z marmuru” z udziałem deskrybenta.

5. Stacja III

- omówienie postaw głównych bohaterów z wykorzystaniem tekstów z broszury A. Szpulaka – praca w 3 grupach:

- a. Mateusz – Od fascynacji systemem do desperacji;
- b. Agnieszka – Jednostka w walce z systemem;
- c. Redaktor TV – Lojalność wobec systemu.

6. Stacja IV

- postawy konformistyczne i nonkonformistyczne (kinoterapia)

- a. losowanie członków 2 grup
- b. bank pomysłów – burza mózgów
- c. odegranie scenek z przedstawieniem obu postaw

7. Stacja V

- wprowadzenie do pracy domowej: analiza i interpretacja sceny z udziałem redaktora (druga scena filmu od wejścia redaktora)

Praca domowa: Porozmawiaj z rodzicami, dziadkami na temat postaw bohaterów filmu A. Wajdy. Przeprowadź z nimi wywiad o rzeczywistości lat siedemdziesiątych, zwracając szczególną uwagę na ich uczucia.

Bibliografia:

1. Film w edukacji humanistycznej, praca zbiorowa pod red. Ewy Nurczyńskiej-Fidelskiej, PWN, Warszawa 1993;
2. Matusiak B., Drama na lekcjach języka polskiego w szkole średniej, Stentor, Warszawa 2001
3. Most film, Przewodnik dla licealistów, praca zbiorowa pod red. Beaty Żmichowskiej, Stentor, Warszawa 2007, str. 20-25, 65-72;
4. Roman A., Paranoja zapis choroby, Editions Spotkania, Warszawa 1990
5. Słownik filmu, praca zbiorowa pod red. Rafała Syski, Zielona Sowa, Kraków 2005, str.428-429
6. Słownik języka polskiego, praca zbiorowa pod red. Mieczysława Szymczaka, PWN, Warszawa 1992, tom I str. 987. tom II str.389
7. Wojnicka J, Katafiasz O., Słownik wiedzy o filmie, Park, Bielsko-Biała 2005, str.289-294;
8. www.filmotekaszkolna.pl